

Оксана ЧЕБЕРЯКО

*доктор історичних наук, кандидат економічних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна, cheberyako@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-1563-9611*

Оксана ГНАТЮК

студентка 1 курсу магістратури спеціальності “Менеджмент державних фінансів”, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна, ohanagnatiuk224@gmail.com

ЛІЗИНГОВІ ПОСЛУГИ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Вступ. Недостатність прямих інвестицій останнім часом змушує підприємців звертатися до інших форм капіталовкладень, що актуалізує доречність дослідження однієї з таких форм – лізингу. Бурхливий розвиток ринку лізингових послуг у зарубіжних країнах пов'язаний із тим, що лізинг є передовим методом матеріально-технічного забезпечення підприємницької діяльності та економії витрат для суб'єктів господарювання. Завдяки своїм перевагам відкриває широкий доступ до прогресивної техніки і технологій. Впливаючи на макроекономічну динаміку в країні, активізує процес здійснення інвестицій та оновлення основних засобів, створює нові робочі місця, сприяє розвитку національної економіки.

Мета – дослідити тенденції розвитку лізингу в світі та запропонувати основні напрями запровадження зарубіжного досвіду у вітчизняну практику.

Методи. У дослідженні використані історичний, аналітико-емпіричний, індуктивно-дедуктивний, порівняльний методи для реалізації принципу об'єктивності наукового викладу.

Результати. Виявлено сучасні тенденції динамічного розвитку світового ринку лізингових послуг: міжнародна інтеграція; глобалізація; посилення конкуренції між лізингодавцями; спеціалізація; консолідація; утворення стратегічних союзів тощо.

Висновки. Обґрунтовано пропозиції щодо необхідності запровадження зарубіжного досвіду у розвиток лізингу в Україні шляхом удосконалення законодавчої бази, узгодження її з міжнародними нормами, створення інфраструктури ринку лізингових послуг, розвитку системи гарантій і страхування предметів лізингу, посилення зацікавленості банків через систему пільг у довгостроковому кредитуванні лізингових угод, створення лізингових центрів, які спеціалізувалися б на обслуговуванні малих підприємств.

Ключові слова: лізинг, фінансовий лізинг, лізинговий договір, ринок лізингу, лізингові компанії, лізингова діяльність.

Табл.: 4, бібл.: 9.

Оксана ЧЕБЕРЯКО

доктор исторических наук, кандидат экономических наук, профессор, Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

Оксана ГНАТЮК

студентка 1 курса магистратуры специальности “Менеджмент государственных финансов”, Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина,

ЛИЗИНГОВЫЕ УСЛУГИ В ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАНАХ: ОПЫТ ДЛЯ УКРАИНЫ

Введение. Недостаточность прямых инвестиций в последнее время заставляет предпринимателей обращаться к другим формам капиталовложений, что актуализирует уместность исследования одной из таких форм – лизинга. Бурное развитие рынка лизинговых услуг в зарубежных странах связан с тем, что лизинг является передовым методом материально-технического обеспечения предпринимательской деятельности и экономии расходов для субъектов хозяйствования. Благодаря своим преимуществам открывает широкий доступ к прогрессивной технике и технологиям. Воздействуя на макроэкономическую динамику в стране, активизирует процесс осуществления инвестиций и обновления основных средств, создает новые рабочие места, способствует развитию национальной экономики.

Цель – исследовать тенденции развития лизинга в мире и предложить основные направления внедрения зарубежного опыта в отечественную практику.

Методы. При проведении исследования использовались исторический, аналитико-эмпирический, индуктивно-дедуктивный, сравнительный методы для реализации принципа объективности научного изложения.

Результаты. Выявлены современные тенденции динамичного развития мирового рынка лизинговых услуг: международная интеграция; глобализация; усиление конкуренции между лизингодателями; специализация; консолидация; создания стратегических союзов и др.

Выводы. Обоснованы предложения о необходимости использования зарубежного опыта развития лизинга в Украине путем совершенствования законодательной базы, согласования ее с международными нормами, создания инфраструктуры рынка лизинговых услуг, развития системы гарантий и страхования предметов лизинга, усиления заинтересованности банков с помощью системы льгот, касающихся долгосрочного кредитования лизинговых сделок, создания лизинговых центров, специализирующихся на обслуживании малых предприятий.

Ключевые слова: лизинг, финансовый лизинг, лизинговый договор, лизинговые компании.

Oksana CHEBERAKO

Dr. Sc. (Historics), Ph. D. (Economics), Prof., Taras Shevchenko National University, Kiev, Ukraine, cheberyako@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-1563-9611

Oksana HNATYUK

student of the 1st year of master's degree, Taras Shevchenko National University, Kyiv, Ukraine, oxanagnatiuk224@gmail.com

LEASING SERVICES IN FOREIGN COUNTRIES: EXPERIENCE FOR UKRAINE

Introduction. Lack of direct investment has recently forced entrepreneurs to resort the other forms of investment, which makes it relevant to study one of these forms – leasing. The

rapid development of leasing activities in foreign countries is due to the fact that it is an advanced method of logistical support of business activity. Due to its advantages, leasing gives wide access to advanced technologies and technologies to business entities. Influencing the macroeconomic dynamics in the country, it activates the process of investment and renewal of fixed assets, creates new jobs, promotes the development of the national economy.

The purpose is to study the trends of leasing development in the world and to offer the basic directions of introduction of foreign experience in domestic practice.

Methods. The historical, analytical, empirical, inductive-deductive, comparative research methods to implement the principle of objectivity of scientific presentation have been used.

Results. The article examines foreign experience and legal support for the development of leasing services. Revealed, globalization, specialization, consolidation, the formation of strategic alliances are the modern tendencies of dynamic development of the world market of leasing services.

Conclusions. Suggestions have been made on the need to introduce the foreign experience of leasing development in Ukraine through the improvement of the legislative base, its harmonization with international norms, the creation of infrastructure of the leasing services market, the development of the guarantees system and insurance. Leasing items, that increase banks' interest through the system of long-term loans, are substantiated.

Keywords: leasing, financial leasing, leasing contract, foreign countries, leasing companies.

JEL Classification: G23.

Постановка проблеми. Більшість підприємців потребують оновлення основних фондів, оскільки на застарілому обладнанні неможливо випускати конкурентоспроможну продукцію. Водночас у суб'єктів господарювання і підприємців часто не вистачає коштів на придбання нових основних засобів. Таку проблему можна вирішити за допомогою лізингових послуг. В контексті тих економічних реалій, в яких опинилась сьогодні Україна, вітчизняні підприємства мало використовують потенціал лізингу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження особливостей становлення та розвитку світового та вітчизняного ринку лізингових послуг зробили такі українські та зарубіжні вчені, як: О. Зайцев, О. Галахова, Х. Парашенко [1], В. Артиш [2], Л. Пол [L. Paul] [3], Л. Мігліорато [L. Migliorato] [6] та інші.

Проте слід зауважити, що існує потреба в подальшому аналізі розвитку лізингу в зарубіжних країнах з урахуванням специфіки економіки кожної країни та їх стратегічного курсу на інтеграційний розвиток, адже, як показує досвід, лізинг активно впливає на розміри інвестицій, відкриваючи можливості для розвитку технологій.

Метою статті є дослідження тенденцій розвитку лізингу в світі та обґрунтування на цій основі основних напрямів запровадження зарубіжного досвіду у вітчизняну практику.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як і будь-який інший, ринок лізингу пройшов певний процес свого становлення – від виникнення (перші документи про оренду датуються ще приблизно 2000 роком до н.е.) до повного розвитку. Фахівці втокремлюють шість стадій розвитку лізингу, зокрема:

- 1) оренда;
- 2) простий фінансовий лізинг;

- 3) комплексний фінансовий лізинг;
- 4) пакетування послуг (операційний лізинг);
- 5) нові лізингові продукти;
- 6) етап зрілості [1].

Основна частина світового ринку лізингу сконцентрована у “трикутнику” – США – Західна Європа – Японія, тому доцільно вибрати саме ці країни для аналізу розвитку лізингу на світовому ринку фінансових послуг [2, с. 4].

Ринок лізингу США, який перебуває на шостій стадії розвитку, можна охарактеризувати як істотно консолідований, якому притаманні поглинання, придбання, наявність спільних підприємств або альянсів та інвестиційних фондів. Такому швидкому та високому рівню розвитку лізингу посприяло запровадження податкових пільг, а також їх чітке законодавче регулювання. Лізингові організації почали конкурувати не за розмір процентних ставок, а за якість додаткової вартості лізингу, тобто гнучкості лізингових угод, інформації щодо ринків устаткування, сервісного обслуговування, широких можливостей реалізації устаткування на вторинному ринку тощо.

За останні 10 років ринок лізингу США досягнув стадії зрілості, яка характеризується нижчими нормами прибутку, що спонукає лізингові організації до збільшення власної операційної ефективності, замість збільшення обсягів продажу. Лізингові компанії почали приділяти більше уваги оцінці ризиків активів, знижуючи активність у запровадженні інноваційних продуктів, концентруючись на конкретних видах обладнання.

На основі вищевикладеного можемо констатувати, що на рівень розвитку лізингових відносин в країні пряий вплив мають такі фактори, як: нормативно-правове регулювання лізингових відносин; державна підтримка; інвестиційний клімат; можливості обліку.

До специфічних рис розвитку лізингового бізнесу в США можна віднести:

- 1) активне захоплення світового ринку;
- 2) консолідація лізингового ринку;
- 3) боротьба з фіктивними лізинговими угодами;
- 4) скорочення темпів розвитку лізингової діяльності [1].

Найбільш поширеними є посередницький фінансовий лізинг та нормативний. Зазвичай лізингові компанії – це збутові служби виробників дорогої техніки. При цьому лізингодавці зберігають за собою права власності на об'єкт лізингу до його купівлі. Крім того, вони зобов'язані надавати орендарю додаткові послуги зі страхування, ремонту обладнання тощо [1].

На сьогодні лізинг у США є основним механізмом, через який реалізують інвестиції. За наявності випадків, в яких важко визначити власника обладнання серед учасників лізингової угоди, більшості країн світу використовують стандарти системи США.

Частка лізингу в цій державі впродовж багатьох років становить понад 30% інвестицій в обладнання [3]. У свою чергу, банківські холдингові компанії мають право здійснювати лізинг рухомого і нерухомого майна, в той час як національні банки – лише рухомого майна.

Найпоширенішим є лізинг комп'ютерної техніки, частка якого у структурі лізингових активів становить більше 20,6%. Так, при лізингу комп'ютерів корпорація IBM бере на себе витрати на обслуговування машин у розмірі від 5 до 10% їх ціни. Крім того, у договорі часто передбачається можливість повернення комп'ютера раніше початкового терміну або заміна його на інші типи (сучасніші). Також домінує лізинг різних видів техніки, серед яких провідне місце займають лізинг вантажівок та трейлерів, що становлять 10,7% від всього обсягу лізингу техніки,

авіаційної техніки (10,5%), будівельного обладнання і техніки (7,9%), сільськогосподарського обладнання і техніки (6,1%) [3].

Equipment Leasing And Finance Association повідомляє, що лізингову діяльність наразі ведуть 25 компаній. Найбільшими у світі лізинговими компаніями є амери-

канські GMAC (General Motors Acceptance Corp) і GE Capital з майже однаковими обсягами операцій протягом останніх років – в середньому 17504 млн дол. США [4].

В табл. 1 наведено дані щодо 30 найбільших лізингових компаній Європи за обсягами та кількістю укладених договорів.

Таблиця 1

Топ-30 найбільших європейських лізингових компаній у 2018 р.*

№ з/п	Назва компанії	Країна	Обсяг лізингу (тис. євро)	Кількість укладених договорів
1	Société Générale Equipment Finance (incl. ALD Automotive)	Франція	15933,068	433405
2	BNP Paribas Leasing Solutions (incl. Arval)	Франція	15110,634	522409
3	Volkswagen Leasing GmbH	Німеччина	13937,752	554677
4	De Lage Landen International B.V.	Нідерланди	10922,637	337491
5	Deutsche Leasing	Німеччина	7717,5	72913
6	Uni Credit Leasing S.p.A.	Італія	6905,568	104633
7	Lease Plan Coporation N.V	Нідерланди	6254,306	298553
8	Alphabet International	Німеччина	5883,3	221600
9	9 Nordea Finance	Швеція	5126,875	293478
10	Crédit Agricole Leasing&Factoring	Франція	4716,843	97347
11	CM-CIC BAIL	Франція	3813,41	115191
12	RCI Banque	Франція	3653,845	269732
13	DNB Finans	Норвегія	3266,025	154881
14	ING Lease	Нідерланди	2873,09	28329
15	NATIXIS LEASE	Франція	2870	24823
16	Raiffeisen Leasing	Австрія	2178,905	64877
17	Porsche Bank AG	Австрія	1854,136	115653
18	ABN AMRO Lease N.V.	Нідерланди	1797,975	13977
19	LBBW Leasing	Німеччина	1611,009	38096
20	Bank of America Global Leasing	Велика Британія	1533,765	894
21	Mediocredito Italiano - Gruppo ISP	Італія	1531,173	5085
22	Santander España	Іспанія	1498,301	30391
23	Caterpillar Financial Services	Швеція	1290,896	10935
24	Barclays Asset Finance	Велика Британія	1250	5600
25	Alba Leasing S.p.A.	Італія	1771,489	11577
26	JSC VTB Leasing	Росія	1142,801	21079
27	OJSC VEB Leasing	Росія	1120,99	23857
28	Aldermore Asset Finance	Велика Британія	1109	17200
29	Abcfinance GmbH	Німеччина	937,382	29698
30	CHG-MERIDIAN	Німеччина	914	14025

* Складено на основі [5].

Отже, означені компанії належать до 10 найбільших країн, серед яких – Франція, Німеччина, Нідерланди, Італія, Швеція, Велика Британія та інші (табл. 2). Спостерігається практично однакова тенденція: як за обсягом лізингового договору, так і за їх кількістю.

Проаналізувавши дані табл. 1, 2, можна зробити висновок, що в Німеччині найбільший ринок лізингу на континенті, із загальною вартістю бізнесу у 2018 р. 69,7 млрд євро, що на 4,5% більше, порівняно із попереднім роком [6].

Німецький лізинговий ринок представлений Федеральною асоціацією німецьких лізингових компаній BDL (Bundesverband Deutscher Leasing-Unternehmen), до якої належать близько 180 членських компаній, що становлять більше ніж 90% ринку [7].

Розвиток лізингу в Німеччині нині перебуває на етапі операційного лізингу, а саме пакетування послуг. Переходу до цієї стадії розвитку сприяли зростання конкуренції між лізинговими компаніями, обмін технологій з іншими країнами, що стимулювало попит мультинаціональних лізингоодержувачів, а також стрімкий розвиток ринку

основних фондів. Ключовою ознакою продукту є спроможність лізингоодержувача повернути об'єкт лізингу після закінчення терміну, вказаного у договорі, та повного спектра послуг, що притаманні для багатьох угод операційного лізингу. Лізингові компанії пропонують для лізингоодержувача зручний набір послуг, який враховує індивідуальні потреби кожного і передбачає не лише надання обладнання, а й забезпечення його транспортування, монтаж, технічне обслуговування у випадку погіршення його стану або функціонування, навчання персоналу з експлуатації та інше. Розробкою лізингових договорів часто займаються не лише лізингові організації, а й підприємства-лізингоодержувачі, які часто пропонують договори, в котрих відображено їхні інтереси, потреби, вподобання [7].

Виходячи на міжнародний ринок лізингу, німецькі компанії співпрацюють, насамперед, з країнами Європейського Союзу, арабськими державами, а також почали розвивати співпрацю з Україною. Вони поширюють свої послуги, які характеризуються різноманітністю предметів лізингу. За якістю ще поступаються американським

Таблиця 2

Топ-10 країн за часткою лізингових компаній на ринку Європи у 2018 р.*

№	Країна	Частка за обсягом лізингового договору (%)	Частка за кількістю договорів (%)
1	Німеччина	34,9	37,193
2	Франція	23,5	14,539
3	Нідерланди	16,5	5,712
4	Італія	7,7	0,526
5	Швеція	4,9	0,661
6	Велика Британія	4,1	0,007
7	Австрія	3,1	0,098
8	Норвегія	2,5	0,169
9	Росія	1,7	0,003
10	Іспанія	1,1	0,004

* Складено на основі [5].

послугам, однак темпи нарощення обсягу лізингових операцій навіть їх випереджають [7].

Німецький ринок лізингу доволі зрілий, тому він має велике проникнення в Німеччині: останніми роками питома вага лізингу в загальному обсязі інвестицій становила 15,4%, при цьому лізинг обладнання – 23% в загальному обсязі лізингових договорів [7].

Поняття фінансового лізингу в Німеччині визначається як угода, що укладається на фіксований термін, впродовж якого звичайне розірвання договору неможливе, а лізингові платежі протягом цього періоду покривають як мінімум витрати на придбання або виробництво об'єкта лізингу. Якщо фінансові результати лізингоотримувача позитивні, то лізингодавець має отримати не менше, як 25% їхньої величини, що дає змогу досягнути успішного функціонування [8].

Дані національних лізингових асоціацій показують суттєве зростання лізингу в Росії, де бізнес виріс на 50 в.п. протягом 5 років (з 2013 р. до початку 2018 р.) і досягнув 3,1 млрд євро. У таких країнах, як Угорщина, Туреччина, Греція та Латвія спостерігається зростання обсягу укладених лізингових договорів на 15–20 в.п. (з 2013 р. до початку 2018 р.). Економіка Італії та Великобританії теж перебуває під впливом розвитку лізингових операцій, але в більш повільному темпі – близько 10 в.п. У Франції та Бельгії темпи більш скромні – 8 в.п. [5; 8].

Розвиток лізингу в Японії розпочався набагато пізніше, ніж в інших країнах. Регулярні та постійні інвестиції в галузі науки, техніки здійснили вирішальний вплив на прогрес у сфері технологій, вплинули на темпи розвитку лізингового ринку та сприяли його виходу на п'ятий етап еволюції світового ринку лізингу – стадію нових лізингових продуктів. Чинниками, які посприяли цьому, були: постійна розробка нових високовартісних технологій та техніки, сильна

конкуренція, творчість лізингових компаній, яка виявляється в наданні різноманітних бонусів сторонам лізингового договору, у винахідливості менеджменту компаній тощо. Операційний лізинг став дуже розвиненим, супроводжується складними опціонами завершення терміну лізингу, опціонами раннього завершення, оновлення та подовження кредитів, оновлення технологій та іншими інноваціями. Це все створило нові можливості для зручності, гнучкості, адаптації терміну лізингу до економічних, фінансових і технологічних змін у лізингоотримувача. Поширеними послугами серед японських лізингових компаній є такі, як: венчурний лізинг, комплексний лізинг та сек'юритизація [5].

У Японії немає закону, що конкретно регулює діяльність лізингових компаній. Цей бізнес здійснюють філії фінансових установ (банків, страхових компаній тощо), регулюється він законами та нормативними актами тієї організації чи установи, діяльність якої представляє. Так, якщо обладнання є предметом лізингових операцій і умови договорів різноманітні, то лізингові компанії мають дотримуватися різних законів та положень, які застосовуються до них.

З іншого боку, договори лізингу регулюються зі сторони користувачів цих послуг, насамперед, “Законом про споживчі контракти”, “Законом про комерційні операції”, “Законом про запобігання розвитку злочинних доходів”, які належать до категорії кримінальних. На основі цього лізингові компанії ретельно проводять регулярні ідентифікації та перевірки своїх клієнтів. У разі виявлення правопорушень, припиняють дію договору та повідомляють компетентний орган про підозрілі трансакції своїх клієнтів.

Хоча лізингові компанії здійснюють свою діяльність із жорстким дотриманням

законодавства, однак Японська асоціація лізингодавців щорічно подає рекомендації уряду для реформування правил, які становлять певні обмеження та бар'єри для здійснення ефективної діяльності лізингових компаній [5].

Лізинг в Японії стрімко розвивається як на національному, так і на міжнародному рівні: частка фінансування, яке здійснюється через лізинг, зросла на 9,3 в.п. всередині країни (порівняно з попереднім роком), водночас цей показник на міжнародному ринку зріс на 11 в.п. Майже 7% приватних капіталовкладень в Японії здійснюється через лізинг [5].

Основні напрямки лізингових інвестицій в Японії подано в табл. 3.

Дані свідчать, що найбільше фінансується обладнання, котре стосується інформації та зв'язку (в середньому 30%), серед якого основну роль відіграє комп'ютерна техніка – 51,4%, водночас фінансування обладнання фізико-хімічного призначення становить лише 1,01%, що пояснюється

економічною спрямованістю, політикою уряду, розвитком виробництва тощо.

Особливістю лізингового фінансування в Японії є те, що такі послуги мають підтримку державного сектору, на який припадає 10,5% інвестицій. Варто зазначити, що фінансування великих підприємств (37,8% у 2018 р., 45% у 2013 р.) через лізинг зменшується, а малих та середніх компаній зростає (62,3% у 2018 р., 55% у 2014 р.). Таке явище пояснюється обмеженістю обсягів вільних ресурсів у малого та середнього бізнесу, порівняно із великими підприємствами [5].

Правове регулювання фінансового лізингу, як виду інвестування, в кожній окремій країні має свої особливості (табл. 4).

На основі аналізу табл. 4 можна згрупувати усі країни в три основні групи щодо нормативно-правового регулювання лізингових відносин:

- країни, які мають спеціальні закони, що регулюють лізингові угоди (Франція, Італія);

Таблиця 3

Обсяг лізингових операцій за типом основних засобів в Японії у 2014–2018 рр.*

Показник	Обсяг лізингових угод (в середньому за останні 5 років), ¥ млрд.	Частка, (в середньому за останні 5 років), %
Обладнання, що стосується інформації та зв'язку	1636,83	29,92
Офісне обладнання	443,95	8,11
Промислове обладнання	556,7	10,18
Заводське устаткування	103,43	1,89
Будівельне обладнання	156,8	2,87
Транспортні засоби	631,15	11,54
Медичне обладнання	262,85	4,80
Комерційне устаткування	638,63	11,67
Торговельне обладнання	421,15	7,7
Обладнання фізико-хімічного призначення	55,3	1,01
Інше	564,43	10,32
Всього	5471,21	100

* Складено на основі [3].

Правове забезпечення лізингових відносин у різних країнах*

Правове забезпечення лізингових відносин	Країна	Особливості правового забезпечення
Прийнято спеціальні закони, що регулюють лізингові угоди	Континентальні країни Західної Європи: Франція, Бельгія, Італія	Характерною є регламентація взаємовідносин не лише між основними партнерами (лізингодавцем і лізингоотримувачем), а й між лізинговою компанією і постачальником, тобто увесь комплекс тристоронніх майнових відносин, що виникають при лізингу
Регулювання відбувається спеціальними підзаконними актами	Країни "загально-го права": Англія, Австралія	Правове регулювання лізингу здійснюється залежно від вартості майна, переданого в тимчасове користування, і від суб'єктів лізингової угоди
Відсутність спеціального законодавства з регулювання лізингових відносин	США, Німеччина	Широкого використання набувають загальні положення цивільного і торгового права.

* Складено на основі [9].

- країни, які мають особливе спеціальне лізингове законодавство (Швеція, Австрія);
- країни, які не мають спеціальних законів і підзаконних актів, що регулювали б лізингові угоди (Німеччина, Данія, США, Японія) [7].

Загалом світовий ринок лізингових послуг динамічно розвивається. Йому притаманні такі тенденції: міжнародна інтеграція; глобалізація; посилення конкуренції між лізингодавцями; спеціалізація; консолідація; утворення стратегічних союзів тощо, а особливостями є не лише збільшення кількості країн-учасниць, інтенсивний розвиток виробництва та інтеграція, а й розширення міжнародного лізингу. Його інтеграцію стримують національні особливості законодавства, оподаткування та бухгалтерського обліку. Гармонізація лізингу в міжнародному масштабі можлива за повного економічного та валютного союзу. Розпочалися процеси об'єднання національних ринків, відбувається зближення умов здійснення лізингових операцій.

Сучасний ринок лізингу зосереджений у світових економічних центрах: США, Західна Європа, Японія. Стрімкому розвитку лізингу в цих країнах сприяла обґрунтована

державна політика, державне регулювання, контроль за здійсненням лізингової діяльності, а також багаторічний досвід налагодження системи успішного і прибуткового надання лізингових послуг.

Висновки. Порівняльний аналіз ринків лізингу, які досягли високого розвитку, дає змогу стверджувати, що: рівень розвитку лізингу корелює із напрямом розвитку економіки країни і впливає на темпи розвитку стратегічно важливих ринків; іноземні лізингові компанії швидко та вміло пристосовуються до реальних потреб світової економіки, впроваджуючи новітні форми та методи надання операцій і розширюють сфери застосування; запровадження пілг на початковому етапі становлення лізингу, спрямованих на стимулювання розвитку лізингу, є вкрай необхідним та економічно доцільним заходом для забезпечення соціально-економічного розвитку держави.

Таким чином, використовуючи досвід світових лідерів з надання лізингових послуг, основними напрямками щодо запровадження зарубіжного досвіду в Україні мають стати:

- удосконалення законодавчої бази, узгодження її з міжнародними нормами;

- створення інфраструктури ринку лізингових послуг;
- розвиток системи гарантій і страхування предметів лізингу;
- посилення зацікавленості банків у довгостроковому кредитуванні лізингових угод шляхом запровадження плати банку за фінансування лізингового договору, яка стягуватиметься як частина плати лізингоодержувача;
- створення лізингових центрів, які спеціалізувалися б на операційному лізингу, на обслуговуванні малих підприємств.

Список використаних джерел

1. Зайцев О. В., Галахова О. В., Паращенко Х. Ю. Проблеми розвитку ринку лізингу в Україні та його поточний стан. Вісник Сумського державного університету. Серія : Економіка. 2012. № 3. С. 170–181.
2. Артыш В. І. Історичні аспекти виникнення та розвитку лізингу в світі. Український інвестиційний журнал WELCOME. 2004. № 11–12. С. 3–11.
3. Lisa Paul. *The World Leasing Yearbook 2018*. URL : [World Wide Web: http://www.world-leasing-yearbook.com](http://www.world-leasing-yearbook.com).
4. *Monthly leasing & finance index: September 2017*. / Equipment Leasing and Finance Association. 2019. URL : <https://www.elfaonline.org>.
5. *Leaseurope 2018. Annual review*. 2019. URL : <http://www.leaseurope.org/index.php?page=stats-surveys>.
6. Migliorato L. *Leasing business in Europe up 10% in H1 2017*. *The Journal for Asset Finance Leasing Life*. 2017.
7. *Facts about Germany. Germany Trade&Invens*. 2017. URL : <http://www.gtai.de/GTAI>.
8. *Europe Auto & Equipment Finance Report 2017*. *Asset Finance International*. 2017. URL : <http://www.assetfinanceinternational.com/index.php/countries/surveys-europe/>.
9. Науменкова С. В., Міщенко С. В. *Ринок фінансових послуг : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 532 с.*

References

1. Zaitsev, O. V., Halakhova, O. V., Parashchenko, H. Yu. (2012). *Problemy rozvytku rynku lizynhu v Ukraini ta yoho potochnyi stan [Problems of the leasing market development in Ukraine and its current state]*. *Visnyk Sumskoho derzhavnoho universytetu. Ekonomika – Bulletin of Sumy State University. Economy*, 3, 170–181 [in Ukrainian].
2. Artysh, V. I. (2004). *Istorychni aspekty vynyknennia ta rozvytku lizynhu v sviti [Historical aspects of the emergence and development of leasing in the world]*. *Ukrainskyi investytsiynyi zhurnal WELCOME – Ukrainian Investment Journal WELCOME*, 11–12, 3–11 [in Ukrainian].
3. Paul, L. (2018). *The World Leasing Yearbook 2018*. Available at: <http://www.world-leasing-yearbook.com>.
4. *Monthly leasing & finance index. September 2017*. *Equipment Leasing and Finance Association*. 2019. Available at: <https://www.elfaonline.org>.
5. *Leaseurope 2018. Annual review*. 2019. Available at: <http://www.leaseurope.org/index.php?page=stats-surveys>.
6. Migliorato, L. (2017). *Leasing business in Europe up 10% in H1 2017*. *The Journal for Asset Finance Leasing Life*.
7. *Facts about Germany*. (2017). *Germany Trade&Invens*. Available at: <http://www.gtai.de/GTAI>.
8. *Europe Auto & Equipment Finance Report 2017*. *Asset Finance International*. Available at: <http://www.assetfinanceinternational.com/index.php/countries/surveys-europe/>.
9. Naumenkova, S. V., Mishenko, S. V. (2010). *Rynok finansovykh posluh [Financial services market]*. Kiev: Znannia [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 4.11.2019.